

У ЗАПИСНИК ПСИХОЛОГА

Практичному психологу дошкільного закладу, як і будь-якому педагогічному працівникові, слід докладно знати, що на нього чекає під час атестаційного періоду, які дії необхідні з його боку тощо. Розглянемо процес атестації практичного психолога, який претендує на присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії»

Світлана ОЛЕКСЕНКО,
психолог Науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Атестація практичного психолога: тримаємо руку на пульсі

Припустимо, що практичний психолог дошкільного закладу в 2016/2017 навчальному році має чергово атестуватися на кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії». Що чекає на фахівця під час цього процесу, за які кроки він відповідає особисто, що має знати, аби уникнути помилок? Щоб докладно з'ясувати це, звернімося до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (далі — Типове положення), та покроково розглянемо усі нюанси атестаційного періоду.

Відповідно до Типового положення атестація педагогічних працівників, зокрема і працівників психологічної служби системи освіти, — це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їхньої педагогічної діяльності. Під час атестації спеціально створена комісія має розв'язати такі завдання:

- встановити професійну відповідність практичного психолога займаній посаді та кваліфікаційній категорії (педагогічному званню), на які він претендує;
- диференціювати оплату праці залежно від результативності його діяльності;
- стимулювати підвищення його професійно-особистісного потенціалу, престижу й авторитету;
- нейтралізувати професійно небажані якості;
- сприяти подальшому зростанню його професійно-освітнього рівня, розвитку творчої ініціативи.

Відповідно до пункту 4.1 Типового положення атестацію на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій проводять щодо практичних психологів, які мають відповідну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра зі спеціальності «практична психологія», «психологія».

Кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії» присвоюють практичним психологам, які:

- відповідають вимогам, встановленим до працівників з кваліфікаційною категорією «спеціаліст другої категорії»;
- володіють технологіями корекційно-розвивальної діяльності з урахуванням особливостей вихованців;

Ключові слова:

атестація практичного психолога, підготовка до атестації, кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії», Типове положення про атестацію педагогічних працівників

- виявляють ґрунтовну професійну компетентність;
- дотримуються етичного кодексу психолога;
- добре володіють ефективними формами й методами психологічного забезпечення педагогічного процесу;
- досягли значних результатів у психолого-педагогічній діяльності;
- відзначаються загальною культурою, моральними якостями, що слугують прикладом для наслідування¹.

Нагадаємо, що згідно з пунктом 4.7 Типового положення присвоєння кваліфікаційних категорій за результатами атестації здійснюють послідовно.

Ознайомлюємося зі складом атестаційної комісії

Згідно з пунктом 2.1 Типового положення для організації та проведення атестації педагогічних працівників у навчальних та інших закладах, органах управління освітою щороку до 20 вересня створюють атестаційні комісії I, II і III рівнів. Отже, у дошкільному навчальному закладі, де працює практичний психолог, до 20.09.2016 створюють атестаційну комісію I рівня та затверджують її склад.

У цей самий строк голова атестаційної комісії (це може бути керівник закладу або його заступник) **ознайомлює** всіх педагогічних працівників, які підлягають атестації, із наказом «Про створення атестаційної комісії та затвердження її складу».

Саме до прерогатив атестаційної комісії I рівня входить атестування практичного психолога на відповідність займаній посаді та присвоєння йому бажаної кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії».

Перевіряємо список педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації

Згідно з пунктом 1.7 Типового положення атестація педагогічного працівника може бути:

- *чергова* — один раз на п'ять років;
- *позачергова* — за заявою працівника.

Зауважимо, що **обов'язкова умова** чергової атестації педагогічних працівників — це проходження не рідше одного разу на п'ять років підвищення кваліфікації на засадах вільного вибору форм навчання, програм і навчальних закладів. Ця вимога не стосується лише педагогічних працівників, які працюють перші п'ять років після закінчення вищого навчального закладу (пункт 1.8 Типового положення).

Якщо практичний психолог проходить чергову атестацію, то керівник дошкільного закладу має внести його у список педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації, із зазначенням строків проходження підвищення кваліфікації (пункт 3.1 Типового по-

¹ Кваліфікаційні вимоги подано відповідно до Типового положення, а також кваліфікаційної характеристики «Практичний психолог», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 28.12.2006 № 864.

ложення). Цей список керівник до 10.10.2016 має подати до відповідної атестаційної комісії — у цьому випадку до атестаційної комісії І рівня.

Практичний психолог має своєчасно перевірити, чи є він у щорічному списку педагогічних працівників, які підлягають атестації.

Практичний психолог дошкільного закладу підпорядковується водночас керівнику дошкільного закладу й керівнику (методисту) психологічної служби району (міста) (далі — методист). Тож керівник дошкільного закладу, подаючи до атестаційної комісії список працівників, має також подати відомості про атестацію практичного психолога методистові. Водночас сам практичний психолог повідомляє методиста про строки своєї атестації, аби узгодити з ним зміст та форму відкритих заходів, а також час їх проведення. Методист (відповідно до специфіки своєї діяльності) має знати про майбутню атестацію практичного психолога й за потреби з'ясувати в нього або керівника закладу всю необхідну інформацію та надавати допомогу й підтримку.

Якщо практичний психолог бажає позачергово підвищити кваліфікаційну категорію чи тарифний розряд, він має написати відповідну заяву. Її приклад подано у Додатку. Пройти атестацію позачергово працівник може не раніше як через два роки після проходження попередньої

Додаток

Приклад заяви про позачергову атестацію на підвищення кваліфікаційної категорії

Голові атестаційної комісії
дошкільного навчального закладу № 1111
Кротинюку М. З.

практичного психолога
Качан Катерини Олексіївни

Заява

Відповідно до пункту 1.8 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930, прошу атестувати мене позачергово у 2016/2017 навчальному році з метою присвоєння кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії».

Рішенням атестаційної комісії дошкільного навчального закладу № 1111 25.03.2013 мені присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст другої категорії». З часу присвоєння мені цієї кваліфікаційної категорії минуло три з половиною роки.

Вважаю, що результати моєї професійної діяльності, творчі здобутки, отримані за цей час, а саме:

- розроблення розвивальної програми «Розвиваємо довільну поведінку засобами сюжетно-рольової гри» (програму затверджено на п'ять років експертною радою міського центру практичної психології та соціальної роботи, протокол № 1111 від 15.04.2015);
- проведення циклу семінарів для членів міського методичного об'єднання вихователів груп дітей раннього віку «Психологічні аспекти адаптації малюків до дитячого садка»;
- публікація чотирьох статей у фаховому журналі «Практичний психолог: Дитячий садок» —

є підставою для присвоєння мені чергової кваліфікаційної категорії.

30.09.2016

Качан

Подаємо за потреби заяву про перенесення строку чергової атестації

За потреби атестація практичного психолога може бути перенесена на рік. **Умови, за яких це можливо зробити**, визначені у пункті 3.20 Типового положення, зокрема це:

- тривала тимчасова непрацездатність;
- перехід працівника у рік проведення чергової атестації на роботу до іншого навчального закладу;
- інші поважні причини.

У такому разі практичний психолог до 10.10.2016 має подати до атестаційної комісії заяву про перенесення строку чергової атестації (атестаційна комісія прийме відповідне рішення до 20.10.2016). До наступної чергової атестації за практичним психологом **буде збережено** встановлену попередньою атестацією кваліфікаційну категорію і тарифний розряд.

Ознайомлюємося з графіком проведення атестації

Атестаційна комісія до 20.10.2016 затверджує списки педагогічних працівників, які атестуються, та свій графік роботи.

Відповідно до пункту 3.2 Типового положення працівники, що атестуються, ознайомлюються з графіком проведення атестації під підпис. Тож практичний психолог має **під підпис** ознайомитися з графіком проведення атестації.

Презентуємо свою роботу

Відповідно до затвердженого графіка роботи атестаційна комісія має вивчити діяльність практичного психолога у строк до 15.03.2017. Тож фахівцю доцільно підготуватися до цього, аби якнайліпше представити себе та свою діяльність.

Зокрема, слід спланувати **відкриті заходи** з дітьми чи їхніми батьками, педагогами чи колегами — практичними психологами. Їх дати, а також зміст та форму слід узгодити з методистом. Також до нього слід звернутися по допомогу щодо адекватного фахового оцінювання діяльності практичного психолога у межатестаційний період.

Атестаційна комісія і рівня працює у конкретному дошкільному закладі і складається з його ж працівників. Тож іншого фахівця у галузі дитячої психології (окрім власне практичного психолога) в дитячому садку, а відтак і в атестаційній комісії, немає.

Також доцільно спланувати час, коли члени атестаційної комісії зможуть **ознайомитися з:**

- програмами, які розроблені фахівцем та пройшли експертизу науково-методичних установ;
- методичними розробками корекційно-розвивальних заходів з дітьми, просвітницьких та/або навчальних заходів з батьками та педагогами;

- методичними та науково-методичними розробками заходів для фахового методичного об'єднання та інших професійних співтовариств;
- авторськими статтями, опублікованими у спеціалізованих періодичних виданнях.

Оскільки атестаційна комісія вивчає роботу фахівця за всі роки від останньої атестації, слід зібрати разом документи, які:

- засвідчують участь практичного психолога у методичних та науково-методичних заходах за цей період. Зокрема, це можуть бути програми заходів, буклети тощо;
- підтверджують його самоосвітню діяльність, зокрема навчальні сертифікати;
- засвідчують рівень його професійності, наприклад дипломи про призові місця у фахових конкурсах.

Утім не доцільно складати об'ємні звіти про роботу в міжатестаційний період, збирати портфоліо, записувати на електронні носії відео занять та готувати інші матеріали. Ця вимога не передбачена жодним нормативним документом. Типове положення не надає права атестаційним комісіям вимагати у педагогічного працівника будь-яких документів про його роботу. Однак у пункті 3.6 Типового положення визначено, що педагогічний працівник за власною ініціативою може подавати до атестаційної комісії матеріали, які підтверджують його професійний рівень та належне виконання посадових обов'язків.

Ознайомлюємося з характеристикою діяльності

Відповідно до пункту 3.5 Типового положення керівник дошкільного закладу до 01.03.2017 має подати до атестаційної комісії характеристику діяльності практичного психолога в міжатестаційний період.

Характеристика має містити:

- оцінку виконання практичним психологом посадових обов'язків;
- відомості про його професійну підготовку, творчі та організаторські здібності, ініціативність, компетентність, організованість, морально-психологічні якості;
- дані про участь у роботі фахового методичного об'єднання, інформацію про виконання рекомендацій, наданих попередньою атестаційною комісією, тощо.

Практичний психолог має ознайомитися з характеристикою керівника під підпис не пізніше як за десять днів до проведення атестації.

Відвідуємо засідання атестаційної комісії

Атестаційна комісія I рівня здійснюватиме атестацію педагогічних працівників до 01.04.2017.

Засідання атестаційної комісії проводять у присутності практичного психолога. Під час засідання він має право давати усні та письмові пояснення, подавати додаткові матеріали щодо своєї професійної діяльності.

Зазначимо, що практичному психологові (як і будь-якому педагогічному працівникові) слід приділити увагу не лише, так би мовити, фактологічній, а й емоційній стороні підготовки до атестації — застосувати власні професійні знання, аби постати перед атестаційною комісією впевненим та розкутим і якнайліпше презентувати свій досвід².

Відповідно до пункту 3.10 Типового положення за рішенням атестаційної комісії атестація може бути проведена за відсутності працівника, якщо він не з'явився на засідання атестаційної комісії з об'єктивних причин (як-от службове відрадження, територіальна віддаленість, тривала хвороба тощо) і дав на це письмову згоду³. У разі неявки практичного психолога на засідання атестаційної комісії без поважних причин комісія після з'ясування причин неявки може провести атестацію за його відсутності.

Засідання атестаційної комісії оформлюють протоколом, який підписують усі присутні на засіданні члени атестаційної комісії.

Ознайомлюємося з рішенням атестаційної комісії та отримуємо атестаційний лист

Атестаційна комісія приймає рішення простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів атестаційної комісії. У разі однакової кількості голосів «за» і «проти» комісія приймає рішення на користь працівника.

За результатами атестації атестаційна комісія може прийняти такі рішення щодо практичного психолога:

- відповідає займаній посаді;
- присвоїти кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії»;
- відповідає займаній посаді за умови виконання заходів, визначених атестаційною комісією;
- не відповідає займаній посаді.

Рішення атестаційної комісії повідомляють практичному психологу одразу після її засідання під підпис.

Відтак на працівника оформлюють атестаційний лист у двох примірниках. Один примірник зберігають в особовій справі працівника, а другий не пізніше трьох днів після атестації видають йому під підпис.

Ознайомлюємося з наказом про результати атестації

У разі прийняття атестаційною комісією позитивного рішення керівник закладу або органу управління освітою протягом п'яти днів після засідання атестаційної комісії видає відповідний наказ

² Практичні рекомендації щодо ефективної підготовки до виступу перед атестаційною комісією дав у статті Т. Гурколаської «Чому ситуація атестації є стресогенною?» в журналі «Практичний психолог: Дитячий садок» № 3/2016 на с. 48.

³ Виняток становлять випадки атестації працівників, стосовно яких порушено питання про невідповідність займаній посаді.

про присвоєння практичному психологові кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії».

Наказ у триденний строк доводять до відома практичного психолога під підпис та подають у бухгалтерію для нарахування заробітної плати (з дня прийняття відповідного рішення атестаційною комісією).

Згідно з пунктом 3.30 Типового положення кваліфікаційна категорія, присвоєна практичному психологові за результатами атестації, може бути амінена лише за рішенням атестаційної комісії.

У разі прийняття атестаційною комісією рішення про невідповідність практичного психолога займаній посаді керівник дошкільного закладу може прийняти рішення про розірвання трудового договору з додержанням вимог законодавства про працю.

Відповідно до пункту 6.4 Типового положення практичний психолог у десятиденний строк з дня вручення атестаційного листа має право подати апеляцію на рішення атестаційної комісії до атестаційної комісії вищого рівня.

Контролюємо своєчасність перерахунку розміру заробітної плати

Розміри ставок заробітної плати (посадових окладів) педагогічних працівників можуть змінюватися протягом року, зокрема при отриманні відповідної категорії за наслідками атестації та при присвоєнні звань, що дають право на підвищення ставок. Ця норма вказана у пункті 5 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти від 15.04.1993 № 102.

Отже, від дати, що вказана у протоколі атестаційної комісії про зміну кваліфікаційної категорії, працівнику з урахуванням виданого наказу заробітну плату обчислюють уже в новому розмірі.

Підвищення посадового окладу впливає, зокрема, на розміри надбавок, передбачених за посадою практичного психолога як педагогічною, а саме:

- за вислугу років — згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про реалізацію окремих положень частини першої статті 57 Закону України «Про освіту», частини першої статті 25 Закону України «Про загальну середню освіту», частини другої статті 18 і частини першої статті 22 Закону України «Про позашкільну освіту» від 31.01.2001 № 78 залежно від стажу педагогічної роботи;
- «за престижність праці» — згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I–II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування» від 23.03.2011 № 373.

Як відомо, «хочеш зробити якнайліпше — зроби це сам». Звісно, проатестувати себе не вдасться, утім проконтролювати відповідність діяльності атестаційної комісії чинним нормам — цілком реально. Слід дбати про себе. ♣

Обов'язки та права практичного психолога під час атестації

Пам'ятка

Практичний психолог **зобов'язаний** проходити підвищення кваліфікації та чергову атестацію один раз на п'ять років. Утім ця вимога не поширюється на фахівця, який працює перші п'ять років після закінчення вищого навчального закладу.

Практичний психолог має право:

- Вільно обирати форми навчання, програми та навчальні заклади для проходження підвищення кваліфікації.
- У разі прийняття на посаду після закінчення вищого навчального закладу — атестуватися не раніше ніж за два роки роботи на відповідній посаді.
- Проходити позачергову атестацію з метою підвищення кваліфікаційної категорії (тарифного розряду).

Позачергова атестація з метою підвищення кваліфікаційної категорії може проводитися не раніше ніж за два роки після присвоєння попередньої. Для проходження позачергової атестації до 10 жовтня практичному психологу слід подати заяву до атестаційної комісії.

- Атестуватися без попереднього проходження підвищення кваліфікації, якщо у міжатестаційний період:
 - йому присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання;
 - він підвищив свій освітньо-кваліфікаційний рівень.
- На перенесення терміну чергової атестації на один рік через:
 - тривалу тимчасову непрацездатність;
 - перехід на роботу до іншого навчального закладу у рік проведення чергової атестації;
 - інші поважні причини.

Подавати заяву про перенесення чергової атестації до атестаційної комісії також необхідно до 10 жовтня.

- У разі поєднання роботи з навчанням у вищому навчальному закладі за напрямом (спеціальністю) психологічного профілю — на відстрочення чергової атестації до закінчення навчання.

- Аtestуватися без дотримання послідовності у присвоєнні кваліфікаційних категорій та строку проведення позачергової атестації, якщо у міжатестаційний період:
 - отримав перемогу (або звання лауреата) у конкурсах фахової майстерності, що проводять центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належить дошкільний навчальний заклад;
 - отримав науковий ступінь, учене (почесне) звання, якщо діяльність за профілем збігається із цим науковим ступенем, ученим (почесним) званням.
- На збереження присвоєних за результатами попередньої атестації кваліфікаційної категорії (тарифного розряду) та педагогічного звання у разі:
 - поновлення на роботі, яку раніше виконував, незалежно від тривалості перерви у роботі;
 - переходу на роботу до іншого навчального закладу системи загальної середньої освіти та системи дошкільної освіти, за наявності відповідної фахової освіти;
 - перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (якщо дитина потребує домашнього догляду — до досягнення дитиною шестирічного віку).
- Ознайомитися під підпис:
 - з графіком проведення атестації — після його затвердження;
 - з характеристикою своєї діяльності — не пізніше ніж за 10 днів до проведення атестації;
 - з рішенням атестаційної комісії — одразу після її засідання.
- Під час засідання атестаційної комісії давати усні та письмові пояснення, подавати додаткові матеріали щодо своєї професійної діяльності.
- Отримати під підпис примірник атестаційного листа не пізніше ніж за три дні після атестації.
- Подати апеляцію на рішення атестаційної комісії до атестаційної комісії вищого рівня у десятиденний строк з дня вручення атестаційного листа.
 - У апеляції на рішення атестаційної комісії необхідно зазначити:
 - найменування атестаційної комісії, до якої подається апеляція;
 - своє прізвище, ім'я та по батькові, посаду (місце роботи), місце проживання;
 - у чому полягає необґрунтованість рішення атестаційної комісії, яке оскаржується;
 - перелік документів та інших матеріалів, що додаються;
 - дату подання апеляції;
 - свій підпис.
- Бути присутнім під час розгляду апеляції на рішення атестаційної комісії.

Примітка. Пам'ятку розроблено відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930.

Атестація педагогічних працівників: основні терміни та поняття

- **Апеляція** — оскарження ухвали, постанови нижчої інстанції (зазвичай судової) перед вищою.

«Словник української мови» у 11-ти томах, том 1, К., 1970

- **Атестаційна комісія** — спеціальна комісія, що створюється для перевірки та оцінювання кваліфікації працівника на відповідність його займаній посаді або роботі, яку він виконує.

«Юридична енциклопедія» у 6-ти томах, том 1, К., 1998

- **Атестаційний лист** — це офіційний документ, у якому засвідчено результати атестації педагогічного працівника.

Відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

- **Атестація** — це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання педагогічної діяльності, за якою визначають відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія.

Відповідно до пункту 1.2 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

- **Заява** — письмове прохання, оформлене за певним зразком, що подається на ім'я офіційної особи або до установи чи організації.

«Словник української мови» у 11-ти томах, том 3, К., 1972

- **Звання** — офіційно присвоєна назва, яка означає фах, ступінь кваліфікації у певній галузі або службовий стан.

«Словник української мови» у 11-ти томах, том 3, К., 1972

- **Кваліфікація** — рівень знань і трудових навичок, необхідних для виконання робіт відповідної складності за певною професією, спеціальністю.

Загородній А. Г., Возняк Г. Л. «Фінансово-економічний словник», К., 2007

- **Клопотання** — письмова заява, прохання про що-небудь, яке подають до офіційної установи.

«Словник української мови» у 11-ти томах, том 4, К., 1973

- **Компетентний** — 1) який має достатні знання у певній галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; 2) який ґрунтується на знанні; кваліфікований; 3) який має певні повноваження; повноправний, повновладний.

«Словник української мови» у 11-ти томах, том 4, К., 1973

- **Мета атестації** — стимулювання цілеспрямованого безперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, росту їх професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету, забезпечення ефективності навчально-виховного процесу

Відповідно до пункту 1.3 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

- **Наказ** — розпорядчий документ, що видається керівником підприємства, установи, організації на правах єдиноначальності або іншою посадовою особою у межах її компетенції.

«Юридична енциклопедія» у 6-ти томах, том 4, К., 1998

- **Підвищення кваліфікації** — поглиблення теоретичних знань та вдосконалення практичних навичок працівника в галузі певного виду трудової діяльності в межах його спеціальності або розширення його кваліфікаційного профілю шляхом опанування іншої чи суміжних професій.

«Юридична енциклопедія» у 6-ти томах, том 5, К., 1998

- **Підтвердження кваліфікації працівників** — процедура визначення відповідності професійних знань, умінь і навичок працівників установленим законодавством вимогам і посадовим обов'язкам, проведення оцінки їх професійного рівня шляхом атестації.

Стаття 1 Закону України «Про професійний розвиток працівників» від 12.01.2012 № 4312-VI (із змінами)

- **Подання** — офіційна письмова заява з проханням до вищої інстанції.

«Словник української мови» в 11-ти томах, том 6, К., 1975

- **Позачергова атестація** — атестація, яку проводять у міжатестаційний період з метою підвищення педагогічному працівнику кваліфікаційної категорії (тарифного розряду), присвоєння педагогічного звання або ж у разі зниження ним рівня професійної діяльності.

Відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

- **Посада** — службове становище, пов'язане з виконанням певних обов'язків у якій-небудь установі, на підприємстві тощо.

«Словник української мови» в 11-ти томах, том 7, К., 1976

- **Професійна компетентність** — інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця. Компетентність — це сукупність знань і умінь, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності; вміння аналізувати і прогнозувати результати праці, використовувати сучасну інформацію щодо певної галузі виробництва.

Гончаренко С. У. «Український педагогічний енциклопедичний словник», Рівне, 2011

- **Стаж** — строк роботи (служби), тривалість роботи, діяльності у будь-якій галузі.

«Юридична енциклопедія» у 6-ти томах, том 5, К., 1998

- **Тарифний розряд** — елемент тарифної сітки, що характеризує складність виконуваних робіт та рівень кваліфікації працівника, здатного виконувати роботу відповідної складності. Цей показник визначається за Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. «Фінансово-економічний словник», К., 2007

- **Характеристика професійної діяльності педагогічного працівника** — офіційний документ, який містить відомості про професійну діяльність педагогічного працівника у міжатестаційний період.

Відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

КОЗА-ДИСК «ШАБЛони І РОЗРОБКИ ДЛЯ ВИХОВАТЕЛЯ-МЕТОДИСТА»

У 2017 році тематичні CD:

- ✓ Циклограми діяльності
- ✓ Праця в житті дитини
- ✓ Екологічне виховання
- ✓ Художньо-продуктивна діяльність

0 44 586 56 06, 0 800 212 012 (callback)
 peredplata@mcfri.ua,
 shop.mcfri.ua

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС — 23623

MCFR
 Освіта